

Братя Грим
Хензел и Гретел

Живял някога беден дървар с жена си и с двете си деца; момченцето се казвало Хензел, а момиченцето Гретел. Парите едва стигали за прехраната на семейството и ето, че дошло време, когато той не можел вече да припечелва дори за насъщния хляб. Тежки мисли не му давали покой и през нощта. Докато една вечер, както лежал буден в леглото, казал на жена си:

– Какво ще стане с нас? Как ще изхраним клетите си деца, като нямаме вече нищо?

Понеже бедността ги притискала, а и жената не виждала никакво спасение, отвърнала коравосърдечно:

– Знаеш ли какво, мъжо? Рано-рано утре ще заведем децата в гората. Ще им запалим огън и ще дадем на всяко по едно парче хляб, после ще отидем да си гледаме работата и ще ги оставим сами. Те няма да намерят пътя, за да се върнат вкъщи, и така ще се отървем от тях.

– Не, жено – рекъл мъжът, – не мога да сторя това. Как ще ми даде сърце да оставя децата си сами в гората? Та дивите зверове скоро ще ги намерят и ще ги разкъсат!

– Колко си глупав! – рекла тя. – Тогава и четиримата ще измрем от глад и на тебе не ти остава нищо друго, освен да приготвиш дъските за ковчезите.

И не го оставила на мира, докато не се съгласил.

– Но все пак жал ми е за клетите деца – рекъл мъжът.

Двете деца също не могли да заспят от глад и чули какво говори майка им. Гретел заплакала с горчиви сълзи и казала на Хензел:

– Свършено е вече с нас.

– Мълчи, Гретел – отвърнал Хензел, – не се тревожи, аз ще измисля нещо.

И щом родителите им заспали, Хензел станал, облякъл палтенцето си, отворил вратата и се измъкнал навън. Месечината греела много ярко и белите камъчета, насипани пред къщата, лъщели като монети. Той се навел и напълнил с камъчета джобовете си. После пак се прибрал вътре и рекъл на Гретел:

– Успокой се, мила сестрице, заспи и нямай грижа за нищо!

На сутринта, още преди изгрев слънце, влязла майка им и ги събудила:

– Ставайте, ленивци! Ще вървим в гората за дърва.

После дала на всяко по парче хляб и казала:

– Това ви е за обяд, ако го изядете по-рано, друго няма да видите.

Гретел сложила хляба под престилката си, защото джобовете на

Хензел били пълни с камъчета. После всички заедно тръгнали към гората.

Като повървели малко, Хензел се спрял и погледнал назад към къщата; той направил това няколко пъти и накрая баща му рекъл:

– Хензел, какво се спираш и гледаш назад? Внимавай, гледай в кратката си.

– Ох, татко – отвърнал Хензел, – гледам бялото котенце; качило се е на покрива да ми каже сбогом.

Жената рекла:

– Глупако, това там не е твоето котенце, а утринното слънце, което е огряло вече комина.

Ала Хензел не гледал котенцето, ами всеки път изваждал от джоба си по едно от лъскавите камъчета и го пускал на пътя.

Като стигнал гората, бащата рекъл:

– Хайде, деца, съберете дръвца да ви запалят огън, за да не ви е студено.

Хензел и Гретел събрали клони и ги натрупали на голяма купчина. Запалили клонките, лумнали високи плъмаци. Тогава майка им рекла:

– Деца, легнете сега край огъня и си починете; ние ще отидем да насечем дърва. Като свършим, ще дойдем да ви вземем.

Хензел и Гретел седнали край огъня и като станало пладне, всяко изяло своето парче хляб. И понеже чували ударите на брадвата, мислели, че баща им е наблизко. Но това не било брадва, а отсечен клон, който бащата вързал на едно изсъхнало дърво, за да го люлее и блъска вятърът.

Седели така дълго време, очите им натежали от умора и двамата заспали дълбоко; а когато най-сетне се събудили, било тъмна нощ.

Гретел се разплакала и рекла:

– Как ще излезем сега от гората?

Но Хензел я успокоил:

– Почакай малко! Месечината скоро ще изгрее и тогава лесно ще намерим пътя.

И щом пълната месечина изгрела, Хензел уловил сестричето си за ръка и тръгнал по дирята от камъчетата, които лъщели като току-що насечени монети и им показвали пътя. Вървели децата цяла нощ и призори стигнали до бащината къща. Почукали на вратата, майка им отворила и като видяла, че това са Хензел и Гретел, рекла:

– Лоши деца, защо спяхте толкова дълго в гората? Помислихме, че не искате да се приберете.

Ала бащата се зарадвал, защото му било много тежко на сърцето, че ги оставил сам-самички в гората.

Не минало дълго време, нищетата пак ги притиснала и децата чули една нощ майка си да казва на бащата:

– Пак изядохме всичко, имаме още половин хляб и после няма да имаме какво да ядем. Трябва да махнем децата; ще ги заведем по-навътре в гората, за да не могат вече да намерят пътя. Няма друго спасение за нас.

Но на бащата много му дожаляло и той рекъл:

– По-добре ще бъде да разделим и последния залък с децата си.

Но жена му не слушала какво говори, карала му се и все едно и също му говорела. А който се хване на хорото, трябва да играе докрай – тъй като отстъпил веднъж, бащата трябвало да отстъпи и този път.

Ала децата били още будни и чули разговора. И щом родителите им заспали, Хензел пак станал; искал да излезе навън и да събере камъчета като миналия път, но врата била заключена и Хензел не можал да излезе. Но успокоил сестричето си, като рекъл:

– Не плачи, Гретел, и спи спокойно: аз ще измисля нещо.

Рано сутринта майка им влязла при тях и ги накарала да станат. Дала им пак по парче хляб, но то сега било по-малко, отколкото миналия път. Като тръгнали към гората, Хензел го наронил в джоба си, после взел да се спира често и да пуска по една троха на земята.

– Хензел, какво все се спираш и гледаш назад? – попитал баща му. – Върви си по пътя!

– Гледам гълъбчето си, кацнало е на покрива да ми каже сбогом – отвърнал Хензел.

– Глупако – рекла майката, – това там не е твоето гълъбче, а утринното слънце, което е огряло вече комина.

Но Хензел лека-полека пуснал всички трохички по пътя.

Майката завела децата още по-навътре в гората, където никога не били ходили. Пак запалили голям огън и тя им рекла:

– Деца, седнете тук и ако сте уморени, можете да поспите малко. Ние ще отидем да насечем дърва и щом свършим довечера, ще дойдем да ви вземем.

Като станало пладне, Гретел поделила хляба си с Хензел, който изронил своя по пътя. После заспали и вечерта минала, но никой не дошъл при клетите деца. Те се събудили посред нощ в тъмнината, но Хензел успокоил сестричето си:

– Гретел, почакай да изгрее месечината. Тогава ще видим трохите,

които пръснах; те ще ни покажат пътя към къщи.

Изгряла месечината и те тръгнаха да търсят трохите, но не намерили нито една защото птичките ги били изкълвали. Хензел казал на Гретел:

– Все някак ще намерим пътя.

Но не го намерили.

Вървели цялата нощ и на другия ден от сутринта до вечерта, но не могли да излязат от гората; пък и много огладнели, защото изяли само няколко ягоди, които намерили в тревата. И тъй като били толкова уморени, че нозете им не ги държали вече, легнали под едно дърво и заспали.

Дошло третото утро, откакто били напуснали бащината къща. Тръгнали пак, но навлизали все по-навътре в гората, а от глад и жажда силите им все повече ги напускали.

Като станало пладно, видели на един клон хубава снежнобяла птичка, която пеела тъй сладко, че те се спрели да послушат. Птичката свършила песента си, разперила крилца и литнала пред децата. Те тръгнаха след нея и стигнали до една къщичка, а птичката кацнала на покрива. Като се приближили съвсем, децата видели, че къщичката била направена от хляб и била покрита с козунак, а прозорците били от чиста захар. Хензел рекъл:

– Сега можем да се наядем до насита. Аз ще изям едно късче от покрива, а ти, Гретел, хапни от сладкия прозорец.

Хензел протегнал ръце нагоре и си отронил малко от покрива, а Гретел отчупила от стъклата и започнала да хруска. В същия миг от стаята се обадил тънък глас:

– Кой от къщичката хрупа?

Аз ръцете му ще счупя.

Децата отвърнали:

– Никой, никой! Силен вятър
къщичката поразклати.

И продължили спокойно да ядат. Хензел, на когото покривът много се усладил, си взел голям къс, а Гретел счупила цяло кръгло прозоречно стъкло, седнала на тревата и го изяла.

Изведнъж вратата се отворила и от къщичката се измъкнала една стара, много стара жена, която се подпирала на тояга. Хензел и Гретел така се изплашили, че изпуснали, каквото държали в ръце. Старицата

пък поклатила глава и казала:

– А, кой ви доведе тук, мили деца? Влезте и останете, никой няма да ви стори зло.

Уловила ги за ръце и ги завела в къщичката си. Сладко ги нагостила – дала им мляко и палачинки със захар, ябълки и орехи. После подредила две хубави легла с бели завивки, Хензел и Гретел си легнали в тях и им се сторило, че се намират на небето.

Но старицата само се престорила на гостоприемна, а всъщност била зла вещица, която дебнела децата, а хлебната къщичка била само за приамка. Когато Хензел и Гретел наближили къщичката, вещицата се изсмяла злобно и рекла подигравателно:

– Пипнах ги, няма да ми избягат.

Рано-рано сутринта, преди още децата да се събудят, тя станала и като видяла как двете с пълни, румени бузки спят спокойно, измърморила под нос:

– Ще ми се усладят, когато ги изям.

Сграбчила Хензел със съсухрената си ръка, завела го в една малка кошара и затворила вратата ѝ с решетка. Той викал, плакал, но нищо не му помогнало. После отишла при Гретел раздрусала я, за да я събуди и креснала:

– Ставай, мързелано, донеси вода и сготви нещо хубаво на братчето си; затворила съм го в кошарата, за да се угои. Щом се угои, ще го изям.

Гретел заплакала горчиво, но всичко било напразно – трябвало да направи това, което ѝ наредила злата вещица.

Започнали да готвят най-вкусните гозби за клетия Хензел, а Гретел трябвало да се задоволи с рачешки черупки. Старицата отивала всяка сутрин до кошарата и викала:

– Хензел, подай пръстче да видя дали скоро ще се угоиш!

Но Хензел ѝ подавал едно кокалче, а старицата понеже не виждала, мислела, че пипа пръстите на Хензел и се чудела защо още не се угоява. Като минал един месец и Хензел си оставал все така мършав, тя загубила търпение и решила да не чака по-дълго.

– Хей, Гретел – викнала тя на момичето, – поразмърдай се и донеси вода! Утре ще заколя Хензел, все едно дали се е угоил или е останал мършав, и ще го сготвя.

Ах, как плакало клетото сестриче, като носело водата, как се търкаляли сълзите по бузките му!

– Отникъде не идва помощ – викнало то. – По-добре да ни бяха изяли дивите зверове в гората, щяхме поне да умрем заедно!

– Стига си хленчила – рекла старицата, – нищо няма да ти помогне.

Рано сутринта Гретел излязла да закачи котела с водата на огнището и да запали огън.

– Първо ще опечем хляба – рекла старицата, – аз запалих вече пещта и замесих тестото.

Избутала тя клетата Гретел навън до пещта, от която вече излизали пламъци, и рекла:

– Влез вътре и виж дали добре гори, за да метнем хляба.

Наумила си била, щом Гретел влезе в пещта, да затвори вратичката, та момичето да се опече. Вещицата искала да изяде и нея. Но Гретел разбрала какво иска да направи вещицата и казала:

– Не зная как да вляза вътре...

– Глупава си като гъска – рекла старицата. – Отворът е толкова широк, че и аз бих могла да вляза, виж!

После се доближила до пещта и пъкнала главата си в отвора. В същия миг Гретел я блъснала тъй силно, че тя влетяла вътре, а момичето бързо затворило желязната вратичка и спуснало резето. Ех, като зарева-ла вещицата, да ти настръхнат косите! Но Гретел побягнала оттам и злата вещица изгоряла.

После изтичала право при Хензел, отворила кошарата и викнала:

– Хензел, спасени сме, старата вещица умря!

Хензел изхвъркнал като птиче от клетка. Колко се радвали, колко се прегръщали, колко скачали и се целували! И тъй като нямало вече от какво да се страхуват, влезли в къщичката на вещицата, а там във всеки ъгъл имало сандък с бисери и скъпоценни камъни.

– Тези са по-хубави от нашите камъчета – рекъл Хензел и наслагал в джобовете си толкова, колкото побирали.

А Гретел викнала:

– Ще взема и аз малко да занеса у дома – и напълнила престилчицата си.

– А сега да вървим – рекъл Хензел, – да се махнем от омагьосаната гора.

Вървели няколко часа и стигнали до една широка река.

– Няма да можем да минем на другия бряг, не виждам никакъв мост – рекъл Хензел.

– Лодка също няма – добавила Гретел, – но там плува една бяла патица. Ако я помоля, тя сигурно ще ни помогне да преминем на другия бряг.

И викнала:

– Пате, пате, бяло пате,
молим ти се аз и бате:
на гърба си як вземи ни,
та реката да преминем.

Дошла патицата, яхнал я Хензел и казал на сестричето си да седне до него. Но Гретел отвърнала:

– Не, ще бъде много тежко на патето. Нека ни пренесе един по един.

Патето така и направило. А като преминали на другия бряг и повървели малко, гората започнала да им се струва все по-позната и накрая съзрели отдалече бащината си къща. Тогава се затичали, втурнали се в стаята е прегърнали своите родители. А майка им и баща им не видели бял ден, откакто оставили децата си в гората. Гретел изгърсила престилчицата си и бисерите и скъпоценните камъни се затъркаляли из стаята; Хензел вадел от джобовете си шепа след шепа скъпоценности. Дошъл краят на всичките им грижи и те заживели много щастливо.

Свърши приказката вече,
при това е късна вечер,
та върви да спиш веднага!
Чакай, виж, там мишка бяга!
Май че иска да се скрие
бързо в дупката си пак.
Улови я, одери я
и уший си нов калпак!

КРАЙ

© Димитър Стоевски, превод от немски

Brüder Grimm
Hänsel und Gretel

Сканиране и разпознаване: Анани Младенов

Публикация:

Братя Грим – Приказки
Превод – Димитър Стоев
Илюстрации – Антония Дончева
Редактор – Петя Дочева
Технически редактор – Иван Додов
Издателство – „Св.св. Кирил и Методий“

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/2453>]